

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
THAINGUYEN UNIVERSITY

ISSN 1859 - 2171

TẠP CHÍ
KHOA HỌC & CÔNG NGHỆ
JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

SỐ ĐẶC BIỆT CHÀO MỪNG 87 NĂM THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ VIỆT NAM

CHUYÊN SAN KHOA HỌC XÃ HỘI - NHÂN VĂN - KINH TẾ
SOCIAL SCIENCES - HUMANITIES - ECONOMICS

Tập 172, số 12/2, 2017

CHUYÊN SAN KHOA HỌC XÃ HỘI – NHÂN VĂN – KINH TẾ

Mục lục	Trang
Hà Xuân Hương - Thân phận người phụ nữ trong dân ca trữ tình sinh hoạt Tày, Thái	3
Ngô Thị Thu Trang - Một số biện pháp nâng cao năng lực sử dụng từ Hán Việt cho học sinh phổ thông	9
Nguyễn Thị Hà, Vũ Thị Hồng Hoa - Nâng cao tỷ lệ nữ trong các cơ quan dân cử	15
Nguyễn Thu Hà, Nguyễn Thị Mai Hương, An Thị Thư, Nguyễn Thị Hồng - Phát triển chuẩn mực kế toán Việt Nam theo hướng chuẩn mực kế toán quốc tế	21
Nguyễn Thị Hòa - Sử dụng tuyển tập “Những lá thư thời chiến Việt Nam” trong giáo dục lịch sử	27
Nguyễn Thị Xuân Thu, Phạm Ngọc Duy - Những tác động của việc sử dụng sơ đồ ngữ nghĩa đối với khả năng ghi nhớ từ vựng tiếng Anh chuyên ngành của sinh viên trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp – Đại học Thái Nguyên	33
Vũ Kiều Hạnh, Hoàng Thị Cương - Nghiên cứu kỹ năng đọc của sinh viên năm thứ 2 tại trường Đại học Nông Lâm – Đại học Thái Nguyên, cơ sở để thiết kế các hoạt động rèn luyện tăng cường	39
Nguyễn Thị Thu Hương - Bảo vệ quyền nhân thân cho lao động chưa thành niên theo pháp luật Việt Nam	45
Nguyễn Thị Thắm - Hành trình tìm kiếm hạnh phúc của nhân vật nữ trong <i>Những nẻo đường đời và những bản tình ca khác</i> của Le Clézio	51
Lê Thị Lưu, Trần Bảo Ngọc, Bùi Thanh Thủy và cộng sự - Nhận thức của sinh viên cử nhân điều dưỡng về môi trường giáo dục tại trường Đại học Y Dược - Đại học Thái Nguyên bằng bảng hỏi DREEM	57
Bùi Thị Minh Hà, Nguyễn Hữu Thọ - Nhận thức của nông hộ về biến đổi khí hậu và tác động của biến đổi khí hậu tới sản xuất chè - Trường hợp nghiên cứu: Vùng chè Tân Cương thành phố Thái Nguyên	63
Dương Thanh Tinh, Trần Văn Quyết, Nguyễn Ngọc Lý, Nguyễn Việt Dũng - Giải quyết việc làm cho lao động dân tộc thiểu số thông qua phát triển chuỗi liên kết tiêu thụ các sản phẩm từ cây quế tại huyện Văn Yên, tỉnh Yên Bái	69
Nguyễn Thu Nga, Đỗ Thị Tuyết Mai, Nguyễn Thị Diệu Hồng - Sử dụng hàm Cobb - Douglas tuyến tính để đánh giá hiệu quả kinh doanh của các ngân hàng Việt Nam	75
Phùng Thanh Hoa, Bùi Thị Thanh Thủy - Tác động của kinh tế thị trường đến nông thôn Việt Nam hiện nay	81
Hoàng Thị Mỹ Hạnh, Sombath Kingbounkai - Quá trình di cư của người Việt đến Lào và định cư tại tỉnh Luangprabang nước CHDCND Lào	87
Vi Thị Phương - Sử dụng báo chí vào công cuộc xây dựng nền văn hóa mới ở Việt Nam, nhìn từ góc độ tạp chí <i>Tao Đàn</i> (1939)	93
Nguyễn Thị Minh Loan - Đề xuất mô hình tập huấn dạy đặt câu hỏi trong kỹ năng đọc hiểu	99
Nguyễn Thị Bích Ngọc - Đánh giá nội dung và việc giảng dạy học phần bút ngữ tiếng Anh trung cao cấp 2 tại Khoa Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên xét từ góc độ sinh viên	105
Nguyễn Mai Linh, Trần Minh Thành, Dương Thị Hồng An - Kết hợp sử dụng hồ sơ học tập (Portfolio) và thuyết trình nhóm trong dạy và học các khóa học tiếng Anh chuyên ngành tiếp cận hậu phương pháp luận	111
Trần Thị Kim Hoa - Phát triển năng lực sử dụng từ tiếng Việt cho học sinh tiểu học người dân tộc thiểu số qua các bài tập về từ	117
Trần Tú Hoài - Một số nội dung cơ bản của chính sách phát triển giảng viên qua thực tiễn tại trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên	121
Phạm Thị Huyền, Vũ Thị Thủy - Rèn luyện phong cách làm việc quần chúng của người cán bộ theo phong cách Hồ Chí Minh	127

Tổng Thị Phương Thảo - Bảo vệ quyền của lao động nữ khi mang thai, sinh con và nuôi con nhỏ theo pháp luật lao động Việt Nam	131
Lương Thị Hạnh - Vai trò của phụ nữ dân tộc thiểu số trong xây dựng nông thôn mới ở tỉnh Bắc Kạn	137
Nguyễn Thị Thanh Hà, Nguyễn Thị Thu Hiền - Một số vấn đề về việc xây dựng lối sống mới cho sinh viên Việt Nam hiện nay	143
Hồ Lương Xinh, Nguyễn Thị Yến, Nguyễn Thị Giang, Lưu Thị Thùy Linh, Bùi Thị Thanh Tâm, Nguyễn Mạnh Thắng - Xác suất cải thiện thu nhập của hộ nông dân sau thu hồi đất nông nghiệp tại các khu công nghiệp tỉnh Thái Nguyên	149
Đinh Ngọc Lan, Đoàn Thị Thanh Hiền, Dương Tuấn Việt - Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất và tiêu thụ miến dong tại huyện Nguyên Bình- tỉnh Cao Bằng	155
Đỗ Thị Hà Phương, Chu Thị Hà, Nguyễn Thị Giang, Dương Xuân Lâm - Tác động của vốn xã hội và công nghệ thông tin đến dự định chia sẻ tri thức và hành vi chia sẻ tri thức của cán bộ giảng viên tại Đại học Thái Nguyên	161
Nguyễn Thị Hiền Thương, Dương Thị Thu Hoài, Cù Ngọc Bắc, Kiều Thu Hương, Vũ Thị Hải Anh - Sự tham gia của người dân trong việc thực hiện các tiêu chí cơ sở hạ tầng - chương trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên	169
Vũ Bạch Diệp, Mai Việt Anh - Huy động vốn cho phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ trên địa bàn thành phố Thái Nguyên, thực trạng và một số giải pháp	175
Nguyễn Thị Ngọc Anh, Hoàng Huyền Trang - Thiết kế và sử dụng các trò chơi học tập nhằm nâng cao hiệu quả dạy học môn khẩu ngữ cao cấp cho sinh viên Trung Quốc tại Khoa Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên	181
Trần Thị Yến, Khổng Thị Thanh Huyền - Những lỗi về câu thường gặp trong bài viết tiếng Anh học thuật của sinh viên Việt Nam chuyên ngành tiếng Anh: Thực trạng, nguyên nhân và giải pháp	187
Hà Thị Thanh Hoa, Chu Thị Kim Ngân, Dương Thị Thúy Hương - Mức độ hài lòng của khách hàng về chất lượng dịch vụ mạng di động Vinaphone tỉnh Thái Nguyên	193
Vũ Thị Loan, Vũ Thị Hậu - Vai trò của giá cổ phiếu đối với dự báo khó khăn tài chính doanh nghiệp: Mô hình SVM	199
Hồ Thị Mai Phương, Hoàng Thị Tú, Trần Nguyệt Anh - Thiết kế và tổ chức trò chơi học tập trong hình thành biểu tượng toán học sơ đẳng cho trẻ mẫu giáo	205
Đồng Thị Hồng Ngọc, Nguyễn Quỳnh Hoa, Nguyễn Thị Thu Hường, Hoàng Thanh Hải, Nguyễn Thị Thu Hằng - Ứng dụng mô hình logistic xếp hạng tín dụng doanh nghiệp xây dựng niềm yết tại Việt Nam	211
Hà Thị Hòa, Hồ Ngọc Sơn - Phân tích chuỗi giá trị qua các kênh tiêu thụ sản phẩm Sơn tra tại Yên Bái	219

TÁC ĐỘNG CỦA KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐẾN NÔNG THÔN VIỆT NAM HIỆN NAY

Phùng Thanh Hoa*, Bùi Thị Thanh Thủy

Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là “*nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, vận hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản*”. Sự phát triển của kinh tế thị trường đã ảnh hưởng tới mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, làm cho bộ mặt đất nước có những chuyển biến căn bản, mạnh mẽ. Đồng thời, kinh tế thị trường ra đời đã tác động không nhỏ tới sự hình thành, phát triển của nông thôn Việt Nam trong đó bao gồm cả những tác động tích cực và những tác động tiêu cực.

Từ khóa: nông thôn, nông thôn Việt Nam, kinh tế thị trường, tác động của kinh tế thị trường, kinh tế thị trường Việt Nam

ĐẶT VẤN ĐỀ

Một trong những nội dung căn bản trong sự nghiệp đổi mới ở Việt Nam là bước chuyển biến từ nền kinh tế tập trung, bao cấp sang nền kinh tế thị trường, cụ thể là kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, vận hành theo cơ chế thị trường, có sự quản lý của Nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa (kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa). Sau hơn ba mươi năm xây dựng và phát triển, kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đã có ảnh hưởng lớn đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trước hết là kinh tế đến văn hóa, xã hội và con người Việt Nam.

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta thực chất là nền kinh tế chuyển đổi từ nền kinh tế tập trung quan liêu bao cấp sang nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Như vậy, nền kinh tế thị trường nước ta không hoàn toàn là kinh tế thị trường tư bản chủ nghĩa và cũng không hoàn toàn là nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa vì chúng ta đang trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, nền kinh tế chưa có đủ yếu tố xã hội chủ nghĩa mà nó chỉ dựa trên những cơ sở và được dẫn dắt, chi phối bởi nguyên tắc và bản chất của chủ nghĩa xã hội.

Đảng Cộng sản Việt Nam chỉ ra rằng: “*Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ*

nghĩa ở nước ta là một nền kinh tế vừa tuân thủ theo quy luật của kinh tế, vừa chịu sự chi phối bởi các quy luật kinh tế của chủ nghĩa xã hội và các yếu tố đảm bảo tính định hướng xã hội chủ nghĩa” [4, tr.140]. Sự phát triển của kinh tế thị trường đã làm cho bộ mặt đất nước nói chung và diện mạo nông thôn Việt Nam nói riêng có những chuyển biến căn bản, mạnh mẽ.

NỘI DUNG

Trước Đại hội VI (1986) nền kinh tế nước ta vận hành trong khuôn khổ cơ chế kế hoạch hóa tập trung, bao cấp. Những cải tiến theo hướng kinh tế thị trường chủ yếu ở cấp độ vi mô, mang tính cục bộ, không triệt để, thiếu đồng bộ, diễn ra trong khuôn khổ kế hoạch hóa tập trung nhằm duy trì, củng cố hệ thống công hữu, tập trung, bao cấp, đóng cửa. Đây là giai đoạn nền kinh tế nước ta chịu sự thống trị tuyệt đối của chế độ sở hữu công cộng, vận hành theo cơ chế kế hoạch hóa tập trung với đặc trưng nổi bật là quan liêu bao cấp. Các quan hệ hàng hóa - thị trường bị phủ nhận. Đại hội VI (1986) của Đảng cộng sản Việt Nam đã có những đột phá mạnh mẽ, căn bản trong tư duy lý luận bằng việc đề ra đường lối đổi mới, trong đó phê phán, từ bỏ cơ chế kế hoạch hóa tập trung bao cấp, coi sản xuất hàng hóa và kinh tế hàng hóa không phải là sản phẩm riêng của chủ nghĩa tư bản. Với sự

* Tel: 0915 987978; Email: pthoa@ictu.edu.vn

thừa nhận này, kinh tế thị trường không bị coi là đối lập với chủ nghĩa xã hội và có thể chấp nhận được trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Do vậy, nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là *“nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, vận hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản”* [3, tr.34]. Bài viết nghiên cứu một số tác động của nền kinh tế thị trường tới sự hình thành phát triển của nông thôn Việt Nam trong đó có cả những tác động tích cực và những tác động tiêu cực.

TÁC ĐỘNG TÍCH CỰC

Thứ nhất, kinh tế thị trường đang tạo ra sự phát triển mới về chất

Việt Nam từ một xã hội truyền thống phương Đông, với sự thống trị chủ yếu của nền sản xuất tiểu nông, ngày nay nước ta đang đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển kinh tế thị trường đảm bảo tính định hướng xã hội chủ nghĩa. Vì thế, kinh tế thị trường là động lực to lớn, là phương hướng để phát triển đất nước trong thời kỳ hội nhập.

Tác giả Mai Thành trong bài viết của mình đã đưa ra nhận định: *“Với khoảng 70% dân số là nông dân, vấn đề nông nghiệp, nông dân, nông thôn ở Việt Nam luôn được Đảng và Nhà nước hết sức coi trọng trong các giai đoạn phát triển của cách mạng Việt Nam”* [6, tr.6]. Vì vậy, Đảng và Nhà nước ta luôn đặt vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn ở vị trí chiến lược quan trọng, coi đó là cơ sở và lực lượng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, ổn định chính trị, bảo đảm an ninh, quốc phòng, giữ gìn an ninh đất nước, mặt khác góp phần giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam. Thực tiễn xây dựng và bảo vệ Tổ Quốc cũng như quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa đều khẳng định tầm vóc chiến lược của vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn.

Khẳng định tầm quan trọng đó thì phát triển toàn diện nông nghiệp, nông dân và nông thôn là một khâu then chốt để phát triển kinh tế - xã hội. Do đó, công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn là một trọng điểm, một mục tiêu để công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Công nghiệp hóa nông nghiệp, hiện đại hóa nông thôn để từng bước xây dựng, phát triển nông thôn theo hình ảnh của xã hội công nghiệp. Nó liên hệ mật thiết với hàng loạt các quá trình phát triển nông thôn theo hướng kinh tế hàng hóa, kinh tế thị trường để phát triển sức sản xuất ở nông thôn, giải thể nền nông nghiệp tự cung, tự cấp, tiến đến nền nông nghiệp sản xuất hàng hóa. Như vậy, kinh tế thị trường có tác động mạnh mẽ đến nông nghiệp, nông dân và nông thôn, là yếu tố quan trọng thúc đẩy xã hội nông thôn phát triển, từng bước đưa nông nghiệp, nông thôn phát triển theo hướng đô thị hóa, tham gia vào quá trình hội nhập quốc tế và khu vực, đồng thời thu hẹp khoảng cách chênh lệch trong phát triển giữa thành thị và nông thôn. Với sự phát triển của kinh tế thị trường nói chung và sự phát triển kinh tế thị trường trong nông nghiệp, nông thôn nói riêng ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống của người nông dân về mọi mặt, trong đó có cả những giá trị truyền thống vốn được gìn giữ hàng nghìn năm của dân tộc.

Thứ hai, kinh tế thị trường làm thay đổi diện mạo nông thôn về mọi mặt

Việc xóa bỏ cơ chế tập trung, quan liêu bao cấp chuyển sang cơ chế thị trường ở Việt Nam nói chung và nông thôn nói riêng là sự tháo gỡ về quan hệ sản xuất, nhằm tạo ra quan hệ sản xuất phù hợp với tính chất và trình độ sản xuất nhỏ bé, manh mún, kỹ thuật thủ công lạc hậu, năng suất thấp ở nước ta hiện nay. Chính sách tích cực này đã tạo niềm tin, kích thích tính tích cực, sáng tạo của người lao động, đưa nền kinh tế nước ta bước vào thời kỳ phát triển mới và đạt được những thành tựu lớn. Trong nhiều năm, nền kinh tế nước ta luôn tăng trưởng cao đứng hàng thứ hai Châu

Á và được cộng đồng quốc tế đánh giá cao, xếp thứ hai về xuất khẩu gạo và một trong 10 nước xuất khẩu thủy sản lớn nhất. Cùng với sự phát triển nhanh về kinh tế đã làm cho đời sống về vật chất cũng như tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng cao...

Để thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, đưa đất nước ta hội nhập với nền kinh tế thế giới thì yêu cầu phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là một tất yếu. Trong đó, phát triển kinh tế thị trường ở nông thôn là một khâu quan trọng, là nhân tố quyết định đến sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Phát triển kinh tế thị trường ở nông thôn đã làm cho lối sống của nông dân được bộc lộ một cách phong phú, sinh động và biến đổi khá mạnh mẽ đan xen cả tích cực lẫn tiêu cực. Diện mạo nông thôn đang khởi sắc từng ngày, thu nhập ngày một tăng, cơ sở hạ tầng ngày được đầu tư hoàn thiện hơn đảm bảo nhu cầu đi lại và giao thương hàng hóa cho nhân dân. Đời sống vật chất, văn hóa và tinh thần ở nhiều vùng nông thôn được nâng lên rõ rệt, nhiều gia đình đã có nguồn thu nhập không chỉ từ trồng trọt, chăn nuôi mà còn có thêm cả nghề phụ. Kinh tế phát triển kéo theo nhu cầu về xây dựng cơ sở vật chất, công trình phúc lợi công cộng và đặc biệt là nhu cầu xây dựng nhà ở theo đó đã tăng lên rất nhanh.

Như vậy, sự phát triển của kinh tế thị trường trong nông nghiệp, nông thôn đã đưa đến những biến đổi căn bản trong đời sống văn hóa xã hội của cư dân nông thôn. Một trong những biến đổi ấy là biến đổi tính cộng đồng của nông dân. Nếu như trong xã hội nông thôn truyền thống, tính cộng đồng của nông dân được đề cao, dẫn đến sự phụ thuộc của cá nhân vào cộng đồng, thì hiện nay sự tồn tại của tính cộng đồng lại hướng đến lợi ích cá nhân và phụ thuộc vào cá nhân. Mặt khác, trong xã hội nông thôn truyền thống, tính cộng đồng hướng đến đồng nhất các giá trị xã hội trong cộng đồng, không đề cao sự khác biệt, thì sự đa dạng, không thuần nhất lại là xu

hướng nổi trội trong xã hội nông thôn hiện đại. Các quan hệ xã hội chuyển dần từ hòa đồng, hòa hợp, hòa hoãn của các thành viên trong cộng đồng sang sự hợp tác của các cá nhân. Đó cũng là trực biến đổi cơ bản của xã hội truyền thống sang xã hội hiện đại.

Thứ ba, kinh tế thị trường phát triển góp phần nâng cao đời sống vật chất, đời sống tinh thần của người nông dân

Với mô hình kinh tế truyền thống tự cung, tự cấp người nông dân có thói quen thụ động, trông chờ, ỷ lại, sự giao lưu liên làng, liên xã dường như không có. Do vậy, hình ảnh nông thôn là hình ảnh khép kín, hướng nội, không có sự giao lưu liên làng, liên xã. Ngược lại, trong nền kinh tế thị trường, người nông dân trở thành những đơn vị kinh tế tự chủ, do đó người nông dân đã biết cách sử dụng những nguồn tài nguyên của mình (ruộng đất, lao động, phân bón...) để đạt được hiệu quả cao nhất, vì vậy buộc họ phải tự nghiên cứu, tự tìm tòi, sáng tạo, nếu không chính họ phải đương đầu với đói kém, thua thiệt và phá sản. GS.TS Nguyễn Văn Huyền đã nhận định: *"Tâm lý tự chủ lập thân, lập nghiệp trong điều kiện kinh tế thị trường tạo ra lối sống tự do theo pháp luật, tự lo toan, làm giàu, lối tư duy táo bạo, khám phá, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm để nhanh chóng vươn lên trong cuộc sống. Đó là lối sống năng động, lấy hiệu quả làm tiêu chí và chuẩn mực"* [5, tr.33]. Chính vì vậy, trong kinh tế thị trường buộc người nông dân phải năng động, sáng tạo trong lựa chọn mặt hàng, cách thức tiến hành, công nghệ sản xuất kinh doanh tối ưu để đạt được hiệu quả cao nhất. Nhờ đó góp phần tăng cường tính chất mở, hòa nhập, hướng ngoại và góp phần làm giảm tính chất đóng kín, cục bộ hướng nội trong làng xã nói chung và người nông dân nói riêng. Đặc biệt, kinh tế thị trường đã làm cho sức sản xuất ở nông thôn tăng nhanh, hàng hóa nhiều, năng suất lao động cao và chất lượng sản phẩm ngày càng tốt, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nông thôn nói chung.

Thực tế nhiều năm qua cho thấy, kinh tế thị trường đã tạo nên những bước chuyển cơ bản trong lối sống của người nông dân. Nông dân đã dần dần làm quen và thích nghi với môi trường kinh tế thị trường. Họ chấp nhận thử thách, vượt qua thử thách bằng đổi mới nhận thức, kỹ thuật, thói quen lao động. Từ người nông dân sản xuất tự cấp, tự túc, sản xuất nhằm mục đích tiêu dùng thành người nông dân sản xuất hàng hóa nhằm mục đích để trao đổi, để bán thu lợi nhuận. Từ thói quen lao động truyền thống độc canh lúa nước, dựa vào sức lực cơ bắp, vào kinh nghiệm là chủ yếu sang trình độ kết hợp thâm canh và đa canh, ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật, sử dụng công cụ lao động cơ giới vào các khâu làm đất, chọn giống, tưới tiêu, chăm sóc và bảo vệ cây trồng, vật nuôi, thu hoạch, bảo quản và sơ chế nông sản...

Thứ tư, sự phát triển của kinh tế thị trường đã làm cho kinh tế nông thôn chuyển mạnh trên con đường sản xuất hàng hóa

Kinh tế thị trường tạo điều kiện để mở rộng trao đổi hàng hóa, dịch vụ giữa các chủ thể kinh tế trong một làng, giữa các làng, các vùng, giữa miền xuôi với miền ngược, thị trường trong nước và thị trường quốc tế. Hàng hóa không chỉ đơn thuần là những vật phẩm có giá trị tiêu dùng, mà nó còn mang những giá trị xã hội và văn hóa, người bán và người mua còn trao đổi với nhau nhiều cái khác ngoài giá trị tiêu dùng của hàng hóa. Cho nên, với sự phát triển kinh tế thị trường ở nông thôn, việc mở rộng trao đổi hàng hóa là cơ hội, là điều kiện để mở rộng các mối quan hệ của người dân làng với bên ngoài về tất cả mọi mặt: kinh tế, văn hóa, xã hội.... Trao đổi hàng hóa trong kinh tế thị trường là cách tăng cường tiếp xúc của người dân làng với các giá trị văn hóa, con người ngoài làng. Do đó, nó góp phần tăng cường tính chất mở, hòa nhập, hướng ngoại, xóa bỏ tính chất đóng kín, cục bộ, hướng nội trong tâm lý cộng đồng làng.

Hơn nữa, kinh tế thị trường dựa trên quy luật giá trị, thị trường, chú trọng đến hiệu quả, lợi

nhuận trong sản xuất kinh doanh, đòi hỏi các chủ thể và các đối tác phải luôn đáp ứng những yêu cầu về chất lượng công việc, hoạt động, sản phẩm để thực hiện lợi ích. Bước vào hoạt động thương trường và để thích ứng với kinh tế thị trường, người lao động, người sản xuất kinh doanh phải tỏ rõ năng lực thực sự của mình, phải có đầu óc thực tế, nhạy bén, năng động. Đó vừa là thử thách lại vừa thúc đẩy tính chủ động của con người. Thực tế cho thấy, nhiều cá nhân, gia đình ở nông thôn đã phát huy được năng lực tích cực, chủ động, linh hoạt, sáng tạo trong lao động sản xuất, kinh doanh, vượt qua khó khăn, khắc phục thói quen không chú ý đến hiệu quả trong sản xuất nông nghiệp trước đây, phấn đấu vươn lên làm giàu trong cuộc sống, làm thay đổi bộ mặt nông thôn. Từ đây hình thành nếp nghĩ mới của con người là gắn công việc với hiệu quả, lợi nhuận góp phần thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Tóm lại, sự phát triển kinh tế thị trường đã tạo điều kiện cho người nông dân trao đổi, giao lưu, tiếp xúc với những giá trị ngoài làng, góp phần xóa bỏ nền kinh tế tự cung, tự cấp trước đây, thay thế vào đó là nền kinh tế hàng hóa, tạo điều kiện cho người nông dân phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong sản xuất, đưa nền kinh tế nông thôn phát triển, nâng cao chất lượng đời sống cho nông dân.

TÁC ĐỘNG TIÊU CỰC

Bên cạnh những tác động tích cực thì tồn tại song song với nó những hệ lụy những tác động tiêu cực của nền kinh tế thị trường đã ảnh hưởng tới nông thôn Việt Nam. Hiện tượng lừa lọc, mua rẻ bán đắt, ép giá, coi nhẹ những giá trị tình nghĩa, vụ lợi chạy theo đồng tiền... đang xói mòn sự gắn kết vốn có của nông dân. Tất cả những hiện tượng đó đã làm suy giảm tình làng, nghĩa xóm, các mối quan hệ cộng đồng của người dân nông thôn. Mặt khác, cùng với sự phát triển của kinh tế thị trường, những lối sống xa lạ trái với thuần phong, mỹ tục của làng đã được đưa về làng

một cách thiếu chọn lọc, điều đó có thể làm xói mòn lối sống trọng tình, trọng nghĩa, truyền thống coi trọng các giá trị cộng đồng của người nông dân. Kinh tế thị trường cũng tạo ra sự cách biệt giữa khu vực thành thị và nông thôn, giữa các ngành nghề khác nhau, giữa người có thu nhập thấp và người có thu nhập cao. Điều này dẫn đến những mâu thuẫn, xung đột xã hội, làm bất bình đẳng xã hội lên cao. Hơn nữa, vì theo đuổi lợi ích cá nhân, vì tiền mà người ta có thể bất chấp luân thường đạo lý. Tất cả những biểu hiện trên đều bắt nguồn từ lối sống thực dụng, chạy theo đồng tiền và lợi ích vật chất đơn thuần. Mọi mối quan hệ trong xã hội đều được giải quyết dựa trên lợi ích kinh tế. Sự phát triển kinh tế thị trường trong nông nghiệp đã ảnh hưởng đến mọi mặt của đời sống xã hội, từng bước biến nông thôn từ xã hội “yên tĩnh” trong sự tri tri thành một xã hội hoạt động, năng động hơn. Chính sự phát triển của kinh tế thị trường ở nông thôn đã làm thay đổi nhu cầu và lợi ích của người nông dân. Bởi vậy, dù muốn hay không, các chuẩn mực giá trị, các thang bậc của nó cũng biến đổi theo, đặc biệt là các giá trị truyền thống của dân tộc. Nguyên tắc sống “chín bỏ làm mười” “bán anh em xa mua láng giềng gần” không còn được đề cao trong ứng xử giữa con người với con người nữa. Văn kiện Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII, Đảng ta đã nhận định: *“về khách quan mà nói, kinh tế thị trường với sức mạnh tự phát ghê gớm của nó đã khuyến khích chủ nghĩa cá nhân, lối sống thực dụng làm cho người ta chỉ chú ý đến vật chất mà coi nhẹ tinh thần, chỉ chú ý lợi ích cá nhân mà coi nhẹ lợi ích cộng đồng, chỉ chú ý lợi ích trước mắt mà coi nhẹ lợi ích lâu dài”* [1, tr.29 - 30].

KẾT LUẬN

Những biến đổi của nông thôn Việt Nam dưới sự tác động của kinh tế thị trường vừa thể hiện mặt tích cực lại vừa có những tiêu cực nhất định. Vì vậy, vấn đề đặt ra là cần phải có những giải pháp thích hợp để bảo tồn, phát

huy những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc, đặc biệt là tinh thần đoàn kết, tính cộng đồng của nông dân trong điều kiện hiện nay, góp phần xây dựng thành công mô hình nông thôn mới. Từ thực tiễn trên có thể đề xuất một số giải pháp góp phần phát triển nông thôn Việt Nam dưới sự tác động của kinh tế thị trường:

Thứ nhất: Nâng cao hiệu quả xây dựng làng văn hoá, gia đình văn hoá để tạo dựng một môi trường xã hội lành mạnh, trong sáng, đồng thời củng cố tính cộng đồng của nông dân và hạn chế sự tác động tiêu cực của kinh tế thị trường.

Thứ hai: Bảo tồn những tín ngưỡng, lễ hội truyền thống mang đậm tính cộng đồng của nông dân Việt Nam. Nếu đời sống văn hóa tinh thần lành mạnh sẽ góp phần thúc đẩy nền kinh tế phát triển, ngược lại, nếu đời sống văn hóa tinh thần không lành mạnh, lạc hậu sẽ gây trở ngại cho phát triển kinh tế.

Thứ ba: Củng cố và phát huy vai trò của các đoàn thể, các tổ chức xã hội dân sự ở nông thôn. Sự đồng thuận, đoàn kết, phát huy mạnh mẽ vai trò của các đoàn thể ở nông thôn là một trong những yếu tố quyết định thành quả mà chúng ta đạt được trên lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn nói riêng và đối với mọi lĩnh vực nói chung.

Sự biến đổi của nông thôn Việt Nam đã phần nào khắc phục được hạn chế của tính cộng đồng truyền thống, đó là thói cào bằng, ý lại, làm lu mờ vai trò cá nhân và duy trì sức mạnh từ tính cộng đồng truyền thống. Tuy nhiên, ở một mức độ nhất định, gắn liền với sự biến đổi ấy là xu hướng đề cao quá mức vai trò cá nhân, lợi ích cá nhân, lợi ích vật chất, tuyệt đối hóa sự đa dạng và khác biệt dẫn đến không khai thác, phát huy được sức mạnh của cộng đồng. Thực hiện được tất cả những giải pháp trên để góp phần quan trọng vào thành công của chương trình xây dựng nông thôn mới với mục tiêu: *“Không ngừng nâng cao*

đời sống vật chất và tinh thần của cư dân nông thôn, hài hòa giữa các vùng, tạo sự chuyển biến nhanh hơn ở các vùng khó khăn; nông dân được đào tạo có trình độ sản xuất ngang bằng với các nước tiên tiến trong khu vực, có bản lĩnh chính trị, đóng vai trò làm chủ nông thôn mới. Xây dựng nền nông nghiệp phát triển toàn diện theo hướng phát triển hiện đại, bền vững, sản xuất hàng hóa lớn, có năng suất, chất lượng, hiệu quả và khả năng cạnh tranh cao, đảm bảo vững chắc an ninh lương thực quốc gia cả trước mắt và lâu dài. Xây dựng nông thôn mới có kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội hiện đại, có cơ cấu kinh tế và các tổ chức sản xuất hợp lý, gắn nông nghiệp với phát triển nhanh công nghiệp, dịch vụ, đô thị theo quy hoạch; xã hội nông thôn ổn định, giàu bản sắc dân tộc, dân

trí được nâng cao, môi trường sinh thái được bảo vệ...” [2, tr.125 – 126].

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (1998), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2008), *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa X*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Đảng Cộng Sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Phạm Viết Đào (1996), *Mặt trái của kinh tế thị trường*, Nxb Văn hóa, Hà Nội.
5. Nguyễn Văn Huyền (2003), “Lối sống người Việt Nam dưới tác động của toàn cầu hóa”, *Tạp chí Triết học*, số 12, tr.32-34.
6. Mai Thành (2011), “Một số suy nghĩ về vấn đề nông nghiệp, nông dân, nông thôn Việt nam”, *Tạp chí Cộng sản – Chuyên đề cơ sở*, số 60, tr.6-9.

SUMMARY

THE IMPACT OF MARKET ECONOMY ON RURAL VIET NAM AT PRESENT

Phung Thanh Hoa*, Bui Thi Thanh Thuy

University of Information Technology and Communication – TNU

The socialist-oriented market economy in Vietnam is a “multi-sectoral commodity economy, operating under a state-controlled market economy, under the leadership of the Communist Party”. The development of the market economy has affected all aspects of social life, making radical changes to the face of the country. At the same time, the market economy has had the great impacts on the formation and development of rural Vietnam, including positive impacts as well as negative ones.

Keyword: rural areas, rural Vietnam, market economy, the impact of market economy, Vietnam market economy

Ngày nhận bài: 01/9/2017; Ngày phản biện: 29/9/2017; Ngày duyệt đăng: 16/10/2017

* Tel: 0915 987978; Email: pthoa@ictu.edu.vn

SOCIAL SCIENCE – HUMANITIES – ECONOMICS

Content	Page
Ha Xuan Huong - Women's situations in Thai and Tay's folk songs	3
Ngo Thi Thu Trang - Some measures that need to be implemented to enhance students' ability in terms of using Sino – Vietnamese words	9
Nguyen Thi Ha, Vu Thi Hong Hoa - Enhancing the proportion of female in people's elected bodies	15
Nguyen Thu Ha, Nguyen Thi Mai Huong, An Thi Thu, Nguyen Thi Hong - Developing vietnamese accounting standards towards international accounting standards	21
Nguyen Thi Hoa - Using collection "Vietnam wartime letters" in historical education	27
Nguyen Thi Xuan Thu, Pham Ngoc Duy - Effects of using semantic mapping on ESP vocabulary retention of the students at University of Technology – Thai Nguyen University	33
Vu Kieu Hanh, Hoang Thi Cuong - English reading skill of the second-year students at University of Agriculture and Forestry – Thai Nguyen University: basis for enhancement activities	39
Nguyen Thi Thu Huong - Protection of personal rights for juvenile labor in Vietnam law	45
Nguyen Thi Tham - The journey to search for happiness of female characters in the short stories <i>Cœur brûlé et autres romances</i> of Le Clézio	51
Le Thi Luu, Tran Bao Ngoc, Bui Thanh Thuy et al - The bachelor of nursing students' perception of educational environment at University of Medicine and Pharmacy - Thai Nguyen University by DREEM questionnaire	57
Bui Thi Minh Ha, Nguyen Huu Tho - Awareness of household on climate change and its effectiveness on tea cultivation: a case study in Tan Cuong tea area, Thai Nguyen city	63
Duong Thanh Tinh, Tran Van Quyet, Nguyen Ngoc Ly, Nguyen Viet Dung - Employment creation potential for ethnic minorities through value chain development of cinnamon products in the northern mountainous region of Vietnam - a case study of Van Yen district, Yen Bai province	69
Nguyen Thu Nga, Do Thi Tuyen Mai, Nguyen Thi Dieu Hong - Applying Cobb-Douglas linear function to measure the efficiency of Vietnam commercial banks	75
Phung Thanh Hoa, Bui Thi Thanh Thuy - The impact of market economy on rural Viet Nam at present	81
Hoang Thi My Hanh, Sombath Kingbounkai - The migration process of Vietnamese to Laos and location in Luangprabang province of Laos	87
Vi Thi Phuong - Using press to the new construction of building culture in Vietnam, look at the <i>Tao Dan</i> magazine (1939)	93
Nguyen Thi Minh Loan - A proposed model for question generation instruction in reading comprehension	99
Nguyen Thi Bich Ngoc - English written proficiency – upper intermediate 2 (EWU241): students' evaluation of the course content and teaching activities at the School of Foreign Languages, Thai Nguyen University	105
Nguyen Mai Linh, Tran Minh Thanh, Duong Thi Hong An - Portfolio development and group presentation for ESP courses toward postmethod	111
Tran Thi Kim Hoa - Developing the ability of using Vietnamese for ethnic minority elementary school pupils through vocab exercises	117
Tran Tu Hoai - The main points of "lecturers development" policy that were taken in University of Education – Thai Nguyen University	121
Pham Thi Huyen, Vu Thi Thuy - Training the working style manner of cadres following Ho Chi Minh's style	127

Tong Thi Phuong Thao - Protect the rights of women workers during pregnancy, childbirth and child rearing according to Vietnamese labor law	131
Luong Thi Hanh - The role of ethnic minority women in building new rural areas in Bac Kan province	137
Nguyen Thi Thanh Ha, Nguyen Thi Thu Hien - Some issues on building new ways of life for Vietnamese students nowadays	143
Ho Luong Xinh, Nguyen Thi Yen, Nguyen Thi Giang, Luu Thi Thuy Linh, Bui Thi Thanh Tam, Nguyen Manh Thang - Probability of improving farmer household income after agricultural land acquisition at industrial zones in Thai Nguyen province	149
Dinh Ngoc Lan, Doan Thi Thanh Hien, Duong Tuan Viet - Analyzing factors effect to production and consumption of canna in Nguyen Binh district - Cao Bang province	155
Do Thi Ha Phuong, Chu Thi Ha, Nguyen Thi Giang, Duong Xuan Lam - Investigating the effects of social capital and information technology on knowledge sharing intention and knowledge sharing behavior among employees in Thai Nguyen University	161
Nguyen Thi Hien Thuong, Duong Thi Thu Hoai, Cu Ngoc Bac, Kieu Thu Huong, Vu Thi Hai Anh - Research the contribution of cityzens to implement the imfrastructure criteria for new rural program in Phu Luong district, Thai Nguyen province	169
Vu Bach Diep, Mai Viet Anh - Some solutions for mobilizing capital for small and medium enterprises developing Thai Nguyen city	175
Nguyen Thi Ngoc Anh, Hoang Huyen Trang - Designing and using learning games in order to increase the effective teaching in oral advanced proficiency for chinese students at School of Foreign Languages, Thai Nguyen University	181
Tran Thi Yen, Khong Thi Thanh Huyen - Common sentence problems in academic writing committed by Vietnamese students of English: situation, causes and solutions	187
Ha Thi Thanh Hoa, Chu Thi Kim Ngan, Duong Thi Thuy Huong - The satisfaction of customers on the quality of Vinaphone mobile network service of Thai Nguyen province	193
Vu Thi Loan, Vu Thi Hau - The role of market stock price as a financial distress predictor: SVM model	199
Ho Thi Mai Phuong, Hoang Thi Tu, Tran Nguyet Anh - Design and organization of learning games in elementary school mathematical symbols for elementary school children	205
Dong Thi Hong Ngoc, Nguyen Quynh Hoa, Nguyen Thi Thu Huong, Hoang Thanh Hai, Nguyen Thi Thu Hang - Application of logistic models in rating credit of listed construction enterprices in Vietnam	211
Ha Thi Hoa, Ho Ngoc Son - Values chain analysis through consumption channels of Son tra in Yen Bai province	219